

Stengel und Blumenstände aussogen. Die ersteren stachen mit einer besonderen Vorliebe die jungen, grünen *Rheum-Rumex* sowie auch die älteren an, und waren, als sie da sassen wegen ähnlicher Körperfärbung ganz unsichtbar (Fig. 1). Schöne Sonnentage erweckten die Lebhaftigkeit der Larven, dagegen schützten sie sich beim schlechten Wetter und Regen unter den Blättern und Blumen.

Geographische Verbreitung.

Hier wird die gesammte Verbreitung der besprochenen Art angegeben und die Süd- und Nord-Grenze ihr Areals dargestellt, sowie auf Grund der Literatur-Angaben und eigener Beobachtungen ihre Verbreitung in Polen, wo die Art sehr gemein ist, skizziert.

TAFEL-ERKLÄRUNG.

Fig. 1. Die Wanze *Mesocerus marginatus* (L.), Imago (a) und Larven nach der 4-ten Häutung (b) an *Rheum* saugend. Nat. Gr.

- „ 2. Alle Entwicklungs-Stadien von *M. marginatus* von der jüngsten, frisch geschlüpften bis Imago. $\times 1,5$.
- „ 3. Eier von *M. marginatus* auf einem Blatt $\times 4,25$.
- „ 4. Frisch geschlüpfte Larve (I. Stadium) $\times 5$. (Nat. Gr. 2,8 mm).
- „ 5. Eischale nach der Schlüpfung mit geöffnetem Deckel $\times 11,25$.
- „ 6. I. Larven-Stadium, Bauchseite $\times 10$.
- „ 7. Rechtes Forceps von *M. marginatus*.

Alle Photographen durch den Verfasser ausgeführt.

Motyle (*Lepidoptera*) rzadsze i nowe zebrane w latach 1922 do 1925 w okolicach Lwowa, Janowa i Worochty. Część IV.

(Seltenero und neue Lepidopteren, gesammelt in Jahren 1922-1925 in der Umgegend von Lwów, Janów und Worochta.)

IV. Teil.

podał

AUGUST STÖCKL.

W następującym wykazie zestawilem i podałem gatunki według katalogu Dra Staudingera i Dra Rebla z r. 1901 i zaznaczyłem gwiazdką formy nowe dla fauny Małopolski. Wątpliwe

gatunki szczególnie *Microlepidoptera* przesałem do Dra Rebla w Wiedniu za pośrednictwem P. Stefana Polańskiego do skontrolowania i za tę uprzejmość na tem miejscu składam tym Panom najserdeczniejsze podziękowanie.

Podaną w części III. mojego spisu motyli, Nr. 159 *Cerostoma Lonicerella* nov. spec. należy skreślić, ponieważ Dr. Rebel doniósł mi: „Es dürfte Ihnen unbekannt sein, dass diese hübsche Art bereits von Snellen als *Cerostoma Leuconotella* Snell. aus dem Amurgebiet (1884) beschrieben wurde. — Ich erhielt sie auch aus Siebenbürgen“. — U nas ten gatunek dotychczas nie był znany, wychowałem z gąsienic w latach 1922 i 1923 więcej okazów — pierwszy okaz w r. 1910 w Worochcie, który Dr. Rebel zatrzymał dla wiedeńskiego muzeum.

Pieridae.

COLIAS F.

1. *Hyale* L. ab. *flava* Husz. Okaz samicy blado-żółtej złapałem 30 lipca na porębie między Hołoskiem a Rzęsną Polską i równocześnie prawie samicę *hyale* L. bastarda, u którego przednie skrzydła są jak u *hyale* L., tylne zaś jak u *myrmidone* a. *alba* Stgr.

2*. *Myrmidone* Esp. ab. *rufoflammea* Zelezny. Złapałem 4 sierpnia w Brzuchowicach samicę o jednostajnie ciemno pomarańczowym kolorze skrzydeł przednich i tylnych. („Mit tieforange-roter gleichmässiger Färbung aller Flügel“).

3*. *Myrmidone* Esp. ab. *virescalis* nov. ab. Okaz samicy koloru żółto-zielonego — zupełnie jak u *Pieszczeki* Pred. i tej wielkości, lecz w obwódce skrzydeł przednich brak prawie zupełnie plam na tychże, tylne skrzydła co do nakreśleń normalne również koloru żółto-zielonego szaro przyprószone, plamka nerkowata pomarańczowa naokoło z lekkim nalotem pomarańczowym. Motyla złapałem 6 sierpnia na porębie między Hołoskiem a Rzęsną Polską.

Nymphalidae.

APATURA F.

4. *Iris* L. Złapałem w połowie lipca w Janowie samca o połowę bledszego od typowego, więcej szarawego koloru i słabo się mieniającego.

NEPTIS F.

5. *Lucilla* F. W zbiorze moim znajduje się okaz samca, którego złapałem w Weldziru, pow. Dolina w lipcu, u którego przepaska na tylnych skrzydłach i plamy na przednich są półtora razy szersze niż u tych, które w większej ilości łapałem w Worochcie. — Gąsienice znajdowałem w Worochcie w końcu maja na *Lonicera nigra*.

MELITAEA F.

6. *Athalia* Rott. Złapałem w Janowie samca, u którego w połowie skrzydeł przednich i tylnych plamki ze sobą się łączą i tworzą jakoby przepaskę lekko żyłkami przegradzaną i drugi taki okaz złapałem w Rzęśnie Polskiej 20 czerwca.

Lycaenidae.

LYCAENA F.

7. *Argiades* Pall. Złapałem 17 lipca na Hołosku samicę, oraz w tem miejscu także dwa małe samczyki o rozpięciu 21 mm ničem się nie różniące od gen. vern. *polysperchon* Berg.

8. *Icarus* Rott. ab. *icarinus* Scrib. et *coerulescens* Wheel. Złapałem 24 maja okaz mieszczący obydwie te formy w jednym; z wierzchu *coerulescens* Wheel., u spodu *icarinus* Scrib.

9. *Icarus* Rott. ab. *fusca* Gillm. Złapałem 15 maja za rogatką Łyczakowską.

Notodontidae.

DICRANURA B.

10. *Erminea* Esp. Wychowałem ze znalezionej poczwarki na pniu topoli włoskiej, motyl wylął się 4 czerwca.

GLUPHISIA B.

11. *Crenata* Esp. Wychowałem z poczwarki znalezionej w skręconym liściu topoli włoskiej na ziemi przy pniu; motyl w końcu maja.

PHEOSIA Hb.

12. *Dictaeoides* Esp. Wychowałem z gąsienicy znalezionej we wrześniu przy pniu białej topoli; motyl 3 czerwca.

LEUCODONTA Stgr.

13. *Bicoloria* Schiff. Motyla złapałem 29 maja w Zubrzy i 14 czerwca w Worochcie.

Lasiocampidae.

EPICNAPTERA Rbr.

14. *Tremulifolia* Hb. W połowie lipca zbilem gąsienicę w Janowie z młodego dębczaka; motyl wylął się w maju następnego roku.

Thyrididae.

THYRIS Lasp.

15. *Fenestrella* Sc. W Janowie przy końcu czerwca, motyl lubi siadać na wilgotnej ziemi i przy odchodach bydłych.

Noctuidae.

ACRONICTA O.

16. *Strigosa* F. ab. et var. *Bryophiloides* Horm. Gąsienice zna chodziłem licznie na jarzębinie w połowie sierpnia między Hołskiem a Rzęsą Polską.

17. *Menyanthidis* View. Motyla złapałem 11 maja w Janowie świeżo wylęgłego na pniu sosny w pobliżu stawu. Przed kilku laty znalazłem gąsienicę w Rzęśnie Polskiej na *Salix aurita*, motyl wylął się następnego roku lecz z nierozwiniętymi należycie skrzydłami.

POLIA O.

18. *Chi* L. W Worochcie znalazłem dorosłą gąsienicę 16 czerwca; motyl wylął się 14 lipca.

LEUCANIA Hb.

19. *L. album* L. W okolicy Lwowa 30 czerwca na parkanie

20. *Conigera* F. Biłohorszcze 10 lipca 1 okaz.

CARADRINA Hb.

21. *Taraxaci* Hb. 16 lipca we Lwowie do światła.

ACOSMETIA Stph.

22. *Caliginosa* Hb. Na mokrej łące koło Zubrzy 4 lipca wieczorem latający.

XYLOMIGES Gn.

23. *Conspicularis* L. We Lwowie na parkanie 4 kwietnia.

CUCULLIA Schrk.

24. *Chamomillae* Schiff. 14 maja w Hołosku na poręczy.

ERASTRIA O.

25. *Uncula* Cl. W Rzęśnie Polskiej z początkiem czerwca na łące moczarowatej.

26. *Venustula* Hb. 30 maja za rogatką Łyczakowską na zrębie.

PLUSIA O.

27. *Pulchrina* Hw. Znalazłem czerpakiem 3 gąsienice w Worochcie 29 maja na pokrzywie, z których tylko jednego motyla otrzymałem.

CYMATOPHORA Tr.

28. *Octogesima* Hb. Motyla strzepałem z końcem kwietnia w Rzęśnie Polskiej z osiki.

Geometridae.

EUCHLORIS Hb.

29. *Pustulata* Hufn. Kilka gąsienic prawie dorosłych strzepałem z dębów w Zubrzy w końcu maja; motyle legły się około 20 czerwca.

ACIDALIA Tr.

30. *Muricata* Hufn. 10 lipca na Hołosku.

31. *Fumata* Stph. W czerwcu w Rzęśnie Polskiej i Janowie w miejscu licznie borówkami poroślem; także na *Vaccinium uliginosum* częsty w Worochcie.

EPHYRA Dup.

32*. *Pendularia* Cl. ab. *janthinaria* Stich. Złapałem okaz uszkodzony w czerwcu r. 1910 lecz z powodu trudności w oznaczaniu dla braku odpowiedniej literatury nie ogłaszałem — dopiero w r. 1923 oznaczył Dr. Rebel w Wiedniu.

LOBOPHORA Curt.

33. *Viretata* Hb. Gąsienice zbierałem w czerwcu w Worochcie na *Spiraea ulmifolia* Scop. lecz niestety z chowu otrzymałem tylko jeden okaz.

LARENTIA Tr.

34. *Truncata* Hufn. ab. *perfuscata* Hw. W Worochcie 16 czerwca.
35. *Procellata* F. Janów, Worochta, w czerwcu.

BOARMIA Tr.

36. *Maculata* Stgr. v. *bastelbergeri* Hirschke. Wychowałem kilka okazów z gąsienic zebranych w Worochcie, w maju i czerwcu; gąsienica żyje na rozmaitych roślinach: *Lonicera nigra*, *Spiraea ulmifolia*, *Alnus incana*, *Rubus idaeus*; — dwie znalazłem na *Daphne mezereum*. Gąsienica zimuje i dorasta w początku czerwca, gliniasto-żółta, malutkimi pod lupą widzialnymi, szaremi linijkami obsiana.

W katalogu: Staudinger i Rebel, podana jest *maculata* Stgr. jako aberacja od *repandata* L. lecz Prout wyróżnia ją jako osobny gatunek. — U nas znana tylko v. *bastelbergeri* Hirschke. Podana przezemnie w Części III. pod poz. 124 *maculata* Stgr. odnosi się także do v. *bastelbergeri* Hirschke.

Pyralidae.

CRAMBUS F.

37. *Coulonellus* Dup. Worochta 21 czerwca.
38. *Pauperellus* Tr. 16 czerwca, dość częsty.
39. *Silvellus* Hb. Janów 3 lipca na mokradłach.

EUZOPHERA Z.

40*. *Pinguis* Hw. Jeden okaz świeżo wylęgły przyniósł mi dyr. Gr ollé, który znalazł na pniu drzewa prawdopodobnie klonu na ulicy. Według He in e m a n n a gąsienica ma żyć pod korą jesionu.

BREPPIA Hem.

41. *Compositella* Tr. Przy drodze leśnej w Rzęśnie Polskiej 20 czerwca.

HYP SOPY G I A Hb.

42. *Costalis* F. Dwa okazy 16 czerwca przy świetle.

SCOPARIA Hw.

43. *Lactella* Z. 30 czerwca we Lwowie na parkanie.

EVERGESTIS Hb.

44. *Politalis* Schiff. Janów na stoku kwiecistym 10 lipca.

PIONEA Gn.

45. *Numeralis* Hb. Na Hołosku 3 lipca na porębie.

46. *Decrepitalis* H. W czerwcu w Worochcie; należy do najzwyklejszych w rodzaju *Pionea* Gn.

PYRAUSTA Schrk.

47. *Albofascialis* Tr. Między Hołoskiem a Rzęsną Polską 4 czerwca jeden okaz.

Pterophoridae.

PLATYPTILIA Hb.

48. *Ochrodactyla* Hb. Janów 29 czerwca 2 okazy.

49. *Zetterstedti* Z. Worochta 18 czerwca na zboczu trawiastem 2 okazy.

STENOPTILIA Hb.

50. *Bipunctidactyla* Hw. Biłohorszcze 3 czerwca.

Tortricidae.

CACOECIA Hb.

51. *Histrionana* Froel. Z młodych świerków spłoszyłem jeden okaz 18 czerwca w Worochcie.

LOZOPERA Stph.

52. *Francillana* F. Między Hołoskiem a Rzęsną Polską 30 czerwca.

CONCHYLIS Ld.

53*. *Phaleratana* H. S. Jeden okaz w okolicy Worochty 19 czerwca; oznaczył Dr. Rebel.

OLETHREUTES Hb.

54*. *Lapideana* H. S. W Janowie jeden okaz 30 czerwca na kwiecistym zboczu.

55. *Siderana* Tr. Przy końcu czerwca w Worochcie strzepywałem dość licznie poczwarki ze *Spiraea ulmifolia* — motylki legły się od 26 czerwca do 6 lipca.

EPIBLEMA Hb.

56. *Hepaticana* Tr. Worochta 15 czerwca.

GRAPHOLITA Tr.

57. *Albersona* Hb. 4 sierpnia między Hołoskiem a Rzęsną Polską.

58*. *Zebeana* Rtz. 18 sierpnia we Lwowie na placu powystawowym jeden okaz. Według Heinemanna gaśienica ma żyć w korze modrzewi.

59. *Coniferana* Rtz. 2 czerwca w Rzęśnie Polskiej z gałęzi młodej sosny strzepany.

Yponomeutidae.

YPONOMEUTA Latr.

60. *Rorellus* Hb. Dwa okazy wychowałem z gaśienic strzepanych z liści wierzby 7 lipca w okolicy Zubrzy.

ARGYRESTHIA Hb.

61. *Glaucinella* Z. Jeden okaz złapałem 12 lipca w Rzęśnie Polskiej, koło krzaku *Salix aurita* latający. Dr. Rebel, który mi go oznaczył, zatrzymał go dla muzeum wiedeńskiego.

Plutellidae.

CEROSTOMA Z.

62. *Vittella* L. W pierwszych dniach lipca zbierałem motylki na pniach buków i grabów w Lesienicach; motylek bardzo zmienny od jasnych aż do zupełnie zaciemnionych ab. *carbonella* Hb.

63. *Falcella* Hb. Wychowałem 5 okazów z gaśienic znalezionych w Worochcie na *Lonicera nigra*. Motylki legły się w pierwszych dniach lipca.

64*. *Leuconotella* Snell. Motylek ten, którego oznaczył mi Dr. Rebel w Wiedniu, znany był dotychczas z gór Amurskich i Siedmiogrodu; wychowałem go z gaśienic strzepanych w Worochcie w czerwcu z krzaków *Lonicera nigra* i *Spiraea ulmifolia*.

Gąsienica blado-zielona z trzema białawo-zielonemi linjami wzdłuż grzbietu, na każdym pierścieniu po trzy małe ukośnie położone kropczki, głowa ciemniej zielona od tułowia z jednym ciemniejszym punktem na środku; długość około 15 do 18 mm. Przepoczwarcza się jak wszystkie *Cerostomy* w długim białawym oprzędzie czółenkowatym; motylki legły się z końcem czerwca i w pierwszych dniach lipca.

65. *Nemorella* L. W Worochcie wychowałem wiele okazów z gąsienic, żyjących, jak poprzedni gatunek, na *Lonicera nigra*; gąsienica około 18 mm długości, szarawo-zielonawa z biało-żółtawym paskiem wzdłuż ciała po obu bokach i jednym jaśniejszym paskiem wzdłuż grzbietu; na każdym pierścieniu znajdują się dwa ukośnie położone punkciki. Głowa brunatna z dwoma jaśniejszemi ukośnemi prążkami. Motyl lęgnie się w tym czasie, co i poprzedni.

66. *Xylostella* L. W Worochcie najwyklesza *Cerostoma*. Gąsienica na *Lonicera nigra* i *Spiraea ulmifolia*, jasno-zielona z brudno karminowym paskiem wzdłuż grzbietu przedzielonym jaśniejszą linijką; pasek grzbietowy z obu stron odgraniczony jasno-zieloną linijką; głowa brudno zielona z blado-karminowemi ukośnemi linijkami; długość 15 do 18 mm. Motyl w tym czasie, co i poprzedni. Zdarzają się też gąsienice zielone bez wspomnianego wyżej karminowego paska.

Gelechiidae

BRYOTROPHA Hem.

67. *Senectella* Z. Między Hołoskiem a Rzęsną Polską 3 lipca jeden okaz; oznaczył Dr. Rebel w Wiedniu.

GELECHIA Z.

68*. *Elatella* H. S. Złapałem w Tatrach na Wołowcu (Hruby Wierch) w lipcu 1905, lecz z powodu niepewności w oznaczeniu dotychczas nie ogłaszałem; oznaczył go Dr. Rebel w Wiedniu w r. 1923.

69. *Diffinis* Hw. Na zrębie sosnowym w Janowie 3 lipca.

70. *Marmorea* Hw. 18 lipca Lesienice, w wysokopiennym lesie bukowym na pniach drzew dość częsty.

71. *Wagae* Now. Janów 31 maja z krzaków spłoszony.

72. *Dodecella* L. Między Hołoskiem a Rzęsną Polską strzapałem z gałęzi młodych sosen.

TACHYPTILIA Hem.

73*. *Timidella* Wck. Złapałem we Lwowie 5 lipca na korze topoli osiki. W katalogu: Staudinger i Rebel jako synonim do *hirsutella* Const. wstawiony — lecz Dr. Rebel, który mi ją oznaczył pisze: „*Tachyptilia timidella* Wck., welche gute Art ist und nicht mit *hirsutella* zusammenfällt, wie ich im Katalog annahm“.

PALTODORA Meyr.

74. *Cytisella* Curt. 4 lipca między Hołoskiem a Rzęsną Polską.

DEPRESSARIA Hw.

75. *Nervosa* Hw. 30 czerwca we Lwowie w okolicy Pohulanki.

ANCHINIA Hb.

76. *Daphnella* Hb. Liczne okazy wychowałem z poczwerek zebranych w Worochcie na *Daphne mezereum*; motyle lęły się z końcem czerwca i w lipcu.

BORKHAUSENIA Hb.

77. *Fuscescens* Hw. W lipcu kilka okazów na Hołosku i w Lesienicach.

Elachistidae.

SCYTHRIS Hb.

78. *Noricella* Z. Worochta, wychowałem z gąsienic zebranych w sprzędzonych wierzchołkach *Epilobium angustifolium*; motylek w lipcu.

OCHROMOLOPIS Hb.

79. *Ictella* Hb. Między Hołoskiem a Rzęsną Polską 29 czerwca jeden okaz.

COLEOPHORA Hb.

80. *Vibicella* Hb. Liczne okazy wychowałem z gąsienic znalezionych na *Genista tinctoria* pod Czartowską Skałą; motyle lęły się od połowy lipca.

81. *Directella* Z. 30 maja okaz koło *Artemisia campestris* latający.

Gracilariidae.

GRACILARIA Z.

82. *Auroguttella* Stph. 30 maja Lesienice.

83. *Imperialella* Mn. 3 czerwca na zrębie pod Czartowską Skalą.

84. *Kollariella* Z. 15 lipca dość licznie na Hołosku Wielkiem koło *Cytisus* sp. latające.

LITHOCOLLETIS Z.

85. *Roboris* Z. Koło Lwowa dość rzadki, dotychczas znależem go tylko w lesie lesienickim; jeden okaz w Rzęśnie Polskiej ex l. z miny dębowej 4 kwietnia.

86. *Dubitella* H. S. ab. *immarginatella* Klem. Wychowałem jeden okaz z miny znalezionej u spodu liścia *Salix caprea*; motylek 3 kwietnia.

87. *Cerasinella* Reutti. Jeden okaz złapałem między Hołoskiem a Rzesną Polską 10 kwietnia koło *Sarothamnus scoparius* latający.

Tineidae.

ROESLERSTAMMIA Z.

88. *Pronubella* Schiff. Biłohorszcze 16 maja.

MONOPIS Hb.

89. *Imella* Hb. 29 maja, między Hołoskiem a Rzesną Polską.

INCURVARIA Hw.

90. *Pectinea* Hw. 6 maja w Rzęśnie Polskiej.

Zusammenfassung.

Im vorliegenden Beitrag zur ostkleinpolnischen Lepidopterenfauna werden im Ganzen 90 seltene Arten sammt Varietäten und Aberrationen aufgezählt, darunter die mit Sternchen bezeichneten, für die Fauna Kleinpolens neuen 10 Arten und Aberrationen. Als ganz neue Form für die europäische Fauna wird folgende beschrieben:

Colias myrmidone Esp. ab. *virescalis* nov. ab. Die Färbung ist hell zeisiggrün, die Flecken am Rande der Vorderflügel fehlen

fast ganz, die Hinterflügel gelbgrün, grau gesprenkelt, Nierenmakel orangeroth, ringsum etwas orangeroth angehaucht, sonst die Saumbinde typisch gezeichnet. Flügelspannweite 44 mm. Der Falter bei Lwów am 6 August gefangen.

Kilka uwag o krajowych ryjkowcach.

Über die heimischen *Curculionidae* (Col.).

podał

ST. SMREČZYŃSKI jun.

Otiorrhynchus conspersus Germ. 1 okaz tego gatunku, znanego u nas tylko z Małopolski wschodniej, znalazł w Wierzchowie koło Ojcowa Dr. Zaćwilichowski 21 V 1923.

Otior. sulcatus F. Mas. Pos. (Łomnicki)¹⁾, Lwów (Tenenbaum)²⁾; 2 okazy znalazłem w Krakowie w obrębie miasta, 1 w ogrodzie botanicznym na ziemi pod krzakiem malwy 23 VI, drugi w ogrodzie na ul. Pędzichów 5 X.

Argoptochus 4-signatus Bach. W okolicy Zaleszczyk pospolity w czerwcu i lipcu.

Phyllobius alpinus Stierl. Podany w katalogu ze Śląska, żyje w całym łuku Karpat. Dr. Kinel znalazł go w Tatrach (Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzied. II. pg. 213), ja na Czarnohorze.

Phyllobius breviatus Desbr. W Bedrykowcach koło Zaleszczyk na dębach nierzadki w końcu czerwca. Znany pozatem z poł-wschodniej Europy, Włoch. Gatunek ten jest prawdopodobnie bardziej rozprzestrzeniony na Podolu i uchodził dotychczas uwagi zapewne z powodu wielkiego podobieństwa do *Phyll. argentatus*. Ponieważ gatunek ten nie jest uwzględniany w podręcznikach, jakimi u nas zazwyczaj się posługuje do oznaczania chrząszczów, podaję krótkie porównanie obu form:

Phyll. argentatus. Gęściej owłosiony, w punktach brózd tkwią również lekko odstające włoski, znacznie mniejsze od włosków na zagonikach, ale zupełnie wyraźne. Głowa stożkowata, czoło i grzbiet ryjka leżą w jednej płaszczyźnie, ten ostatni od nasady rożków

¹⁾ Łomnicki, Catalogus Coleopt. Poloniae.

²⁾ Tenenbaum S. Przybytki do fauny chrząszczów Polski od r. 1913. Rozpr. i Wiad. z Muzeum im. Dzieduszyckich, T. VII—VIII. 1921/22.